

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1946-1947.

SÉANCE DU 29 JUILLET 1947.

Projet de loi sur l'exercice de la profession d'avocat instituant des conseils de discipline d'appel.

EXPOSÉ DES MOTIFS.

MESDAMES, MESSIEURS,

L'article 23 du Décret impérial de 1810 sur la profession d'avocat confie aux organes réguliers des Barreaux la mission de « réprimer ou de faire punir, par voie de discipline, les infractions et les fautes » professionnelles dont les avocats se seraient rendus coupables « sans préjudice de l'action des tribunaux, s'il y a lieu ».

L'article 26 prévoit que le Conseil de discipline pourra, « suivant l'exigence des cas, avertir, censurer, réprimander, interdire pendant un temps qui ne pourra excéder une année, exclure ou rayer du Tableau ».

L'article 29 accorde à l'avocat qui a été condamné à une peine disciplinaire — exception faite pour l'avertissement — le droit de se pourvoir devant la Cour d'appel.

L'article 6 de l'arrêté royal du 5 août 1836, tel qu'il est interprété par la Doctrine et la Jurisprudence (Cass.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1946-1947.

VERGADERING VAN 29 JULI 1947.

Wetsontwerp betreffende de uitoefening van het beroep van advocaat waarbij worden ingesteld tuchtraden van beroep.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Artikel 23 van het keizerlijk Decreet van 1810 betreffende het beroep van advocaat belast de regelmatige organen van de balies « met de beteugeling en de bestraffing langs disciplinairen weg van de misdrijven en fouten » waaraan de advocaten zich bij de uitoefening van hun beroep zouden hebben schuldig gemaakt « onverminderd het optreden van de rechtbanken, indien daartoe aanleiding bestaat. »

Artikel 26 voorziet dat de tuchtraad « naar gelang van het geval, kan waarschuwen, censureren, berispen, schorsen gedurende een termijn die één jaar niet mag te boven gaan, uitsluiten of van de tabel schrappen ».

Artikel 29 bepaalt dat de advocaat die tot een tuchtstraf — de waarschuwing uitgezonderd — werd veroordeeld, het recht heeft zich bij het Hof van Beroep te voorzien door middel van beroep.

Artikel 6 van het koninklijk besluit van 5 Augustus 1836, zoals dit door de rechtsleer en de rechtspraak geïnter-

29 janvier 1934 — *Pas.* 155), reconnaît au Procureur Général et au plaignant éventuel le même droit d'appel. Dans l'opinion commune, ce droit est limité aux cas prévus par l'article 29 : il n'existe donc ni en cas de simple avertissement, ni *a fortiori* en cas de décision disant n'y avoir lieu à peine disciplinaire.

Depuis de longues années, les Barreaux ont formulé de nombreuses protestations contre les prérogatives ainsi reconnues à la Magistrature en matière purement disciplinaire.

Déjà Duchaine et Picard (*Manuel pratique de la profession d'avocat*) s'élevaient contre le droit d'appel accordé dans ce domaine au Ministère public. Ces auteurs observaient que les avocats sont soumis au droit commun pour tout ce qui concerne l'application des lois civiles et pénales, et qu'ils sont, en outre, soumis à des obligations spéciales, telles que celles du respect du secret de leur ministère, obligations qui sont garanties par les Codes. Ils concluaient que les manquements aux devoirs de leur profession devaient être appréciés et éventuellement réprimés par leurs propres autorités disciplinaires, sans aucune immixtion du pouvoir judiciaire.

Les critiques portent tant sur le droit d'appel du ministère public que sur la composition de la juridiction d'appel. C'est ainsi que le Barreau de Bruxelles a, dès 1894, émis un vœu tendant à voir supprimer la juridiction des Cours. La Fédération des Avocats a, en janvier 1933, voté à l'unanimité, une proposition dans ce sens. La réforme a, dès à présent, été réalisée dans plusieurs pays et l'Union Internationale des Avocats en a demandé la généralisation.

preteerd wordt (Verbr. 29 Januari 1934 — *Pas.* 155) verleent aan de Procureur-Generaal en aan de eventuele klager hetzelfde recht van beroep. Algemeen wordt aangenomen dat dit recht beperkt is tot de gevallen die bij artikel 29 zijn voorzien : het bestaat dus noch in geval van eenvoudige waarschuwing, noch *a fortiori* in geval er beslist wordt dat er geen aanleiding tot tuchtstraf bestaat.

Sinds verschillende jaren hebben de balies herhaaldelijk geprotesteerd tegen de aldus aan de magistratuur in zuiver disciplinaire zaken toegekende voorrechten.

Duchaine en Picard (*Manuel pratique de la profession d'avocat*) hadden zich reeds verzet tegen het recht van beroep dat op dat gebied aan het openbaar ministerie wordt toegekend. Zij deden opmerken dat de advocaten aan het gemeen recht onderworpen zijn voor al hetgeen de toepassing van de burgerlijke wetten en de strafwetten aangaat en dat zij bovendien bijzondere verplichtingen, zoals het ambtsgeheim, hebben na te komen, welke verplichtingen door de wet gewaarborgd zijn. Zij besloten hun betoog met de bewering dat de aan de advocaten ten laste gelegde tekortkomingen aan de plichten van hun beroep door hun eigen disciplinaire overheden moesten worden beoordeeld en eventueel worden bestraft zonder enige inmenging van de rechterlijke macht.

De bezwaren gelden zowel het aan het openbaar ministerie behorende recht van beroep als de samenstelling van het rechtscollege dat dit beroep te behandelen krijgt. Aldus heeft de Brusselse balie, in 1894 reeds, de wens uitgedrukt dat de jurisdictie van de Hoven zou worden opgeheven. In Januari 1933 heeft de Federatie der Advocaten éénstemmig een voorstel in die zin goedgekeurd. De hervorming is thans reeds in verschillende handen verwezenlijkt en de Internationale Bond der Advocaten heeft gevraagd dat zij algemeen zou worden gemaakt.

Une double raison est invoquée : d'une part, un souci de dignité et d'indépendance qui repousse tout ce qui a l'apparence d'une tutelle imposée au Barreau et, d'autre part, des considérations d'ordre pratique : les avocats, fait-on observer, « sont mieux à même d'apprécier les difficultés de leur profession et leurs nécessités, leur justice sera donc à la fois plus compréhensive et plus efficace. » (*Pand. belges, Usages professionnels des Avocats, 1146.*)

Les promoteurs d'une réforme reconnaissent cependant presque tous qu'il ne serait pas souhaitable d'écarter complètement la Magistrature des juridictions d'appel. Le Conseil de discipline est, en effet, la plus haute autorité de l'Ordre des Avocats. Que deviendrait sa primauté, si la loi autorisait un Conseil composé d'autres avocats à réformer ses sentences ? Il n'est d'ailleurs pas contestable qu'un Conseil d'appel présidé par un haut magistrat jouirait d'une autorité plus grande qu'un Conseil dont feraient seuls partie des membres du Barreau.

Les propositions présentées par les Conseils de l'Ordre ou la Fédération des Avocats ont donc cherché à concilier l'intervention d'une autorité judiciaire avec la participation du Barreau lui-même à la décision définitive.

Différentes formules ont été suggérées. Le Gouvernement s'est rallié à celle qui a recueilli les suffrages de la Fédération des Avocats et d'un grand nombre, sinon de la majorité des Barreaux du pays.

Elle établit, en matière disciplinaire, des Conseils d'appel composés d'un haut magistrat — le Premier Président de la Cour ou un Président de

Een tweevoudige reden wordt aangevoerd : de ene steunt op de overweging dat, in het belang van de waardigheid en de onafhankelijkheid van het ambt, alles dient geweerd wat op een aan de balie opgelegde voogdij zou kunnen lijken en de andere op beschouwingen van practische aard : de advocaten, zo doet men opmerken, zijn beter in staat om de moeilijkheden van hun beroep en hun behoeften te beoordelen; hun rechtsbedeling zal bijgevolg van meer inzicht doen blijken en tevens doeltreffender zijn (zie *Pand. belges, Usages professionnels des Avocats, 1146.*)

De voorstanders van een hervorming geven evenwel ongeveer allen toe dat het niet wenselijk ware de magistratuur volledig uit de rechtscolleges van beroep te weren. De tuchtraad immers is het hoogste gezag van de Orde der Advocaten. Wat zou er van zijn voorrang geworden indien de wet aan een Raad die uit andere advocaten zou bestaan, toeliet zijn beslissingen te wijzigen. Het is trouwens onbetwistbaar dat een door een hoge magistraat voorgezeten Raad van beroep meer gezag zou hebben dan een Raad waarvan alleen leden van de balie zouden deel uitmaken.

In de voorstellen die door de Raden van de Orde of de Federatie der Advocaten werden ingediend heeft men dus getracht de tussenkomst van een rechterlijke overheid en tegelijk de bemoeiing van de balie zelf bij het verlenen van de eindbeslissing mogelijk te maken.

Verschillende formules werden voorgesteld. De Regering heeft zich aangesloten bij die formule welke de instemming van de Federatie der Advocaten en van een groot aantal, zoniet de meerderheid van de balies hier te lande, heeft bekomen.

Bedoelde formule richt, in tuchtzaken, raden van beroep op, bestaande uit een hoge magistraat, — de Eerste Voorzitter van het Hof of een door

Chambre désigné par lui — et de deux avocats, l'un désigné par le Barreau d'appel du ressort, l'autre par le Barreau auquel appartient l'avocat en cause.

La présence au sein de ce Conseil d'un haut magistrat et d'un avocat du Barreau d'appel est de nature à établir une unification, assurément souhaitable, des règles et usages de la profession. La présence d'un avocat du Barreau auquel appartient l'avocat inculpé paraît tout aussi indiquée.

Il convient pourtant d'observer que dans les Barreaux composés d'un petit nombre de membres, il pourrait être difficile de trouver parmi ceux qui ne font pas partie d'un Conseil de discipline, des avocats d'une ancienneté et d'une expérience égales à celles des autres membres du Conseil d'appel. Il paraît donc souhaitable de prévoir que seuls les Barreaux comprenant au moins 50 avocats inscrits au Tableau seront représentés au Conseil d'Appel. Lorsque l'affaire met en cause un avocat appartenant à un Barreau comportant moins de cinquante membres, c'est le Barreau d'appel qui aurait deux représentants audit Conseil.

Quant au droit d'appel du Ministère public et de la partie plaignante, le Gouvernement estime qu'il y a lieu de le maintenir.

La crainte subsiste, en effet, chez beaucoup de magistrats et d'avocats, que la discipline pourrait parfois se relâcher dans certains Barreaux si le Procureur Général ne gardait le droit d'appel qui lui est actuellement reconnu. L'unanimité n'étant, en toute hypothèse, pas acquise à l'heure actuelle sur l'opportunité d'une modification des dispositions législatives en vigueur sur ce point, il paraît préférable de laisser les choses en l'état.

hem aangewezen kamervoorzitter — en uit twee advocaten waarvan de ene door de balie van beroep van het gebied, de andere door de balie, waartoe de betrokken advocaat behoort, is aangewezen.

De aanwezigheid, in die Raad, van een hoge magistraat en een advocaat bij de balie van beroep zal er grotelijks toe bijdragen om een, alleszins wenselijke, eenmaking van de regelen en gebruiken van het beroep te bereiken. Even wenselijk lijkt de aanwezigheid van een advocaat van de balie waartoe de beklaagde advocaat behoort.

Er dient evenwel te worden opgemerkt dat in de balies, die uit een klein aantal leden bestaan, het moeilijk zou kunnen zijn, onder degenen die geen deel uitmaken van de tuchtraad, advocaten aan te treffen wier ancienniteit en ervaring even groot zouden zijn als die van de overige advocaten van de Raad van beroep. Het lijkt dan ook wenselijk te voorzien dat alleen de balies die uit ten minste 50 op de tabel ingeschreven advocaten bestaan, in de Raad van beroep zullen vertegenwoordigd zijn. Wanneer in de zaak een advocaat is betrokken die tot een balie behoort welke minder dan vijftig leden telt, dan zal de balie van beroep twee vertegenwoordigers in bedoelde Raad hebben.

Wat betreft het recht van beroep van het openbaar Ministerie en de klagende partij, is de Regering van oordeel dat het dient te worden behouden.

Inderdaad, vele magistraten en advocaten koesteren nog steeds de vrees dat de tucht in sommige balies soms zou kunnen verslappen indien de Procureur-Generaal het hem thans toegekende recht van beroep niet bleef behouden. Wat er ook van zij, daar men het thans niet volkomen eens is over de wenselijkheid de thans te dezer zake geldende wetsbepalingen te wijzigen, is het verkieslijker de zaken te laten zoals zij zijn.

Le Gouvernement se borne donc à proposer une réforme qui, tout en associant la Magistrature au Barreau, dans les décisions d'ordre disciplinaire rendues en dernier ressort, apportera à l'Ordre des avocats, justement soucieux de son indépendance, une satisfaction légitime à laquelle il aspire depuis longtemps.

Le Ministre de la Justice,

De Regering bepaalt er zich dan ook bij een hervorming voor te stellen die enerzijds de magistratuur en tevens de balie medezeggenschap verleent, telkens als beslissingen van disciplinaire aard in hoogste aanleg worden gewezen, en anderzijds ook teemoet komt aan een rechtmatige, sedert lang gekoesterde wens van de orde der advocaten, die terecht op haar onafhankelijkheid gesteld is

De Minister van Justitie,

STRUYE.

Projet de loi sur l'exercice de la profession d'avocat instituant des conseils de discipline d'appel.

CHARLES,

**PRINCE DE BELGIQUE,
REGENT DU ROYAUME,**

A tous, présents et à venir, SALUT !

Sur la proposition du Ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Le Ministre de la Justice est chargé de présenter, en Notre nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

ARTICLE PREMIER.

L'article 29 du Décret impérial du 14 décembre 1810 contenant règlement sur l'exercice de la profession d'avocat et la discipline du Barreau est remplacé par les dispositions suivantes :

« I. - L'avocat censuré, réprimandé, interdit ou rayé du tableau peut se pourvoir en appel.

II. - Il est institué auprès de chaque Cour d'Appel un Conseil de discipline d'appel auquel peuvent être déférées les décisions susceptibles de ce recours, rendues dans le ressort de la dite Cour par les Conseils de discipline ou les tribunaux de première instance qui en tiennent lieu.

III. - Le Conseil de discipline d'appel est composé du Premier Président de la Cour ou du Président de Chambre délégué par lui, d'un avocat désigné par le Conseil de l'Ordre des Avocats

Wetsontwerp betreffende de uitoefening van het beroep van advocaat waarbij worden ingesteld tuchtraden van beroep.

KAREL,

**PRINS VAN BELGIE,
REGENT VAN HET KONINKRIJK,**

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, HEIL !

Op de voordracht van de Minister van Justitie,

WIJ HEBBEN BESLOTEN EN WIJ BESLUITEN :

De Minister van Justitie is gelast, in Onze naam, bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

ARTIKEL ÉÉN.

Artikel 29 van het Keizerlijk Decreet van 14 December 1810 tot regeling van de uitoefening van het beroep van advocaat en van de tucht in de Balie wordt door de volgende bepalingen vervangen :

« I. - De gecensureerde, berispte, geschorste of van de tabel geschrapte advocaat kan zich in hoger beroep voorzien.

II. - Bij elk Hof van Beroep wordt een tuchtraad van beroep ingesteld, bij dewelke de voor hoger beroep vatbare beslissingen, die in het rechtsgebied van bedoeld Hof gewezen werden door de Tuchtraden of de als zodanig geldende rechtbanken van eerste aanleg, worden aangebracht.

III. - De Tuchtraad van beroep bestaat uit de Eerste-Voorzitter van het Hof of de door hem daartoe gemachtigde Kamervoorzitter, uit een door de Raad van de Orde der Advo-

près la Cour d'appel et d'un avocat désigné par le Conseil de l'Ordre du Barreau auquel appartient le cité.

Toutefois, si le cité appartient à un Barreau comptant moins de cinquante avocats inscrits au tableau, les avocats faisant partie du Conseil de discipline d'appel sont tous deux désignés par le Conseil de l'Ordre des Avocats près la Cour d'appel.

Au début de chaque année judiciaire, les Conseils de discipline des Barreaux comptant au moins cinquante avocats inscrits au tableau dressent une liste de quatre avocats appelés à faire partie, par rang d'inscription sur cette liste, du Conseil de discipline d'appel. Ces avocats sont choisis parmi les anciens membres du Conseil de discipline qui procède à la désignation, ou à défaut d'anciens membres de ce Conseil, parmi les anciens membres du même Barreau.

Dans la quinzaine, les listes sont notifiées par les soins du bâtonnier, au Ministre de la Justice, au Premier Président de la Cour d'Appel et au Procureur Général près la Cour d'Appel

IV. - Devant les Conseils de discipline d'Appel les débats ont lieu à huis clos. Le secrétaire de l'Ordre des avocats à la Cour fait fonction de greffier. L'acte d'appel doit lui être notifié dans le délai de quinze jours à dater de la notification de la décision dont appel.

V. - Les sentences du Conseil de discipline d'appel peuvent être déférées à la Cour de Cassation dans les conditions prescrites par la loi du 25 février 1925 concernant la procédure en Cassation en matière civile. Le pourvoi est

caten bij het Hof van Beroep aangewezen advocaat en een advocaat aangewezen door de Raad van de Orde der Balie waartoe de gedaagde behoort.

Wanneer echter de gedaagde tot een Balie behoort, welke minder dan vijftig op de tabel ingeschreven advocaten telt, worden de advocaten, die van de Tuchtraad van beroep deel uitmaken, beiden door de Raad van de Orde der Advocaten bij het Hof van Beroep aangewezen.

Bij de aanvang van elk rechterlijk jaar, maken de Tuchtraden van de Balies, welke ten minste vijftig op de tabel ingeschreven advocaten tellen, een lijst op van vier advocaten die geroepen zijn om, in de volgorde waarin zij op de lijst zijn ingeschreven, deel uit te maken van de Tuchtraad van beroep. Die advocaten worden gekozen uit de gewezen leden van de Tuchtraad, welke hen aanwijst, of bij ontstentenis van gewezen leden van die Raad, uit de gewezen leden van dezelfde Balie.

De lijsten worden, binnen veertien dagen, door de zorg van de stafhouder, ter kennis gebracht van de Minister van Justitie, de Eerste-Voorzitter van het Hof van Beroep en de Procureur-Generaal bij het Hof van Beroep.

IV. - Vóór de Tuchtraden van beroep geschiedt de behandeling met gesloten deuren. De secretaris van de Orde der advocaten bij het Hof neemt het ambt van griffier waar. De akte van beroep moet hem worden aangezegd binnen de termijn van vijftien dagen te rekenen van de aanzegging van de beroepen beslissing.

V. - De beslissingen van de Tuchtraad van beroep kunnen bij het Hof van verbreking worden aangebracht binnen de voorwaarden voorgeschreven bij de wet van 25 Februari 1925 betreffende de rechtspleging in verbre-

suspensif. Le délai est de quinze jours à dater de la notification de la sentence.

ART. 2.

L'article 8 de l'arrêté royal du 5 août 1836 contenant règlement sur la profession d'avocat et sur la discipline du Barreau est remplacé par la disposition suivante :

« Le Conseil de discipline statue sauf appel au Conseil de discipline d'appel, sur toutes les plaintes des parties ainsi que sur les réquisitions écrites du Ministère public. »

ART. 3.

A l'article 5 de l'arrêté royal du 20 octobre 1913 pris en exécution de la loi relative au port du titre d'avocat, les mots « devant la Cour du ressort » sont remplacés par les mots « devant le Conseil de discipline d'appel ».

Donné à Kisenyi le 26 juillet 1947.

king in burgerlijke zaken. Het beroep heeft schorsende kracht. De termijn bedraagt vijftien dagen te rekenen van de aanzegging van de uitspraak.

ART. 2.

Artikel 8 van het koninklijk besluit van 5 Augustus 1836 houdende regeling van het beroep van advocaat en de tucht in de Balie wordt door de volgende bepaling vervangen :

« De Tuchtraad doet, behoudens beroep bij de Tuchtraad van beroep, uitspraak over al de klachten van partijen alsook over de schriftelijke vorderingen van het Openbaar Ministerie ».

ART. 3.

In artikel 5 van het koninklijk besluit van 20 October 1913, genomen tot tenuitvoerlegging van de wet betreffende het voeren van de titel van advocaat worden de woorden « bij het Hof van het rechtsgebied » vervangen door de woorden « bij de Tuchtraad van beroep ».

Gegeven te Kisenyi den 26 Juli 1947.

CHARLES.

Par le Régent :	Vanwege de Regent :
<i>Le Ministre de la Justice,</i>	<i>De Minister van Justitie,</i>
STRUYE.	